

ԳՐԱԴԻԿ ԱՐՄԵՆԻԱՆ

ԱԱՆԱԳՐԻԿԱՆ
ՊԱՅԱՐՔ
ՈՒՂԱՆԵՐՈՒՄ

ԳԻՐԱ

IV

ԵՐԵՎԱՆ - 2010

ՅՐԱԶԻԿ ՍԻՄՈՆՅԱՆ

**ԱԶԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԻ
ՈՒՂԻՆԵՐՈՒՄ**

ԳԻՐք

IV

ԵՊՀ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՐԵՎԱՆ - 2010

ՀՏԴ 941 (479.25)
ԳՄԴ 63.3 (22)
Ա 504

FUNDAÇÃO CALOUSTE GULBENKIAN

Գրքի տպագրական ծախսերը հոգացել է
ԳԱԼՈՒՍ ԿԹՈՒԼ ՊԵՆԿՑԱՆ
ՀԻմնարկության Հայկական բաժանմունքը:
Հեղինակը երախտագիտություն է
Հայտնում նրա ղեկավար, Հայկական
մշակույթի անխոնջ նվիրյալ դոկտոր
ԶԱՎԵՆ ԵԿԱՎՅԱՆԻՆ՝
մեզ ընդառաջելու համար:

Սիմոնյան Հրաչիկ

Ս 504 ԱԶԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԻ ՌԻՂԻՆԵՐՈՒՄ, Գիրք IV.
- Եր.: ԵՊՀ Հրատ., 2010, 1204 էջ:

Գրքում համակողմանի քննության են առնված 1909-1911 թթ.
Հայաշխարհում տեղի ունեցած կարևոր իրադարձությունները:

ԵՊՀ Գրադարան

SU0216333

ՀՏԴ 941 (479.25)

ԳՄԴ 63.3 (22)

234397

ISBN 978-5-8084-1322-1

© Սիմոնյան Հ., 2010 թ.

© ԵՊՀ Հրատարակչություն, 2010 թ.

ԵՊՀ

ԵԿԱՎՅԱՆԻՆ

ԻՐԱՐԱՆՑՈՒՄՆԵՐ ՈՒ ՓՈՐՁԱՆՔՆԵՐ

Հայաշխարհի երեք մասերում՝ թուրքահայաստանում, Կովկասյան Հայաստանում և Պարսկահայքում ծավալվող իրարիտարքեր իրադարձությունները մի ընդհանրություն ունեին՝ Հայությունը կանգնած էր նոր փորձությունների ու մարտահրավերների առջև:

ՆՈՐ ԱԼԵԿՈՇՈՒՄՆԵՐ ԹՈՒՐՔԱՀԱՅՈՑ ԿՅԱՆՔՈՒՄ

Իշխանական վերնախավի Հակասությունների խորացումը երիտթուրքերի ղեմ Օսմանյան կայսրության ընդդիմադիր ուժերի զնալով ծավալվող պայքարը, տնտեսության տեղայլը երկրում խառնաշփոթ իրավիճակ էին ստեղծել: Բնականաբար դւանդրադառնում էր նաև Հայոց կյանքի վրա՝ բարդացնելով նրանքացքը:

Թուրքահայության կյանքը շարունակում էր ալեկոծ մնալ Որոշ դրական միտումների կողքին ավելի ու ավելի մեծ ծավալ ներ էին ընդունում ազգային մարմինը խարխլող միտումները:

Որքան էլ տագնապալի էր թուրքահայոց վիճակը, նրանք սակայն, չէին կորցնում բարվոք ապագայի հույսը և կյանք տարրեր բնագավառներում առաջընթացի քայլեր կատարելու ճիգեր էին թափում:

Չնայած իր Համար ստեղծված անտանելի պայմաններին Հայ բուրժուազիան ղեռ շարունակում էր տնտեսական կարևոր դիրքեր պահպանել Օսմանյան կայսրության տարածքում: Երկր առևտրի և արդյունաբերության մեջ Հայ բուրժուաներին է պատկանում կապիտալի քառորդ մասը, երբ թուրք բուրժուաները վերահսկում էին առևտրական գործառնությունների միայ-